

Стецюк М. С.

Мазурик В. Р.

аспіранти кафедри бізнес-аналітики

та інноваційного інжинірингу

Західноукраїнський національний університет

ДОЦІЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ КРЕАТИВНОГО ОБЛІКУ В СИСТЕМІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

У чинній доктрині розвитку національної економіки України до 2030 року передбачено креативну модель розвитку [1, 112-123].

З точки зору корпоративного менеджменту важливе значення має питання застосування креативного обліку, який можна розглядати як один із правових інструментів коригування результатів діяльності підприємства, що відображаються у фінансовій звітності та впливають на загальну ефективність корпоративного управління.

Вищезазначені питання набули ще більшої актуальності на початку 2000-х років через всесвітньо відомі корпоративні скандали з Worldcom, Enron, Adelphia, Parmalat та іншими корпораціями і стали однією з головних передумов суттєвої втрати довіри до бухгалтерського обліку.

Для вирішення проблем корпоративного управління та креативного обліку, що виникли внаслідок вищезгаданих корпоративних банкрутств, у 2002 році урядовці США прийняли Закон Сарбейнса-Окслі, який встановив концептуальну основу для розподілу акцій у всіх компаніях США щодо лістингу на фондовій біржі з метою зменшення ймовірності використання менеджерами творчих (креативних) практик у сфері бухгалтерського обліку.

Загалом, креативний облік спрямований на штучне збільшення (зменшення) корпоративних прибутків відповідно до альтернативних варіантів відображення бухгалтерського обліку або оцінок, наданих стандартною системою

бухгалтерського обліку, і основною передумовою його застосування є наявність інформаційної асиметрії між підприємствами.

З позицій суб'єктів облікової інформації (керівників) та її користувачів (акціонерів, ради директорів), використовуючи інструменти корпоративного управління, є можливість знизити ризик інвестора від творчих маніпуляцій з боку менеджерів шляхом впровадження механізмів професійного судження та забезпечити відображення звітності справжніми обставинами та результатами діяльності компанії.

А. Владу і Д. Матіш, однак, стверджують, що «незважаючи на те, що в останні роки впроваджено багато механізмів корпоративного управління, спрямованих на покращення обліку та регулювання корпоративного управління з метою поетапного подолання проблем, пов'язаних з опортуністичною поведінкою, битву корпоративного управління з креативним обліком слід розглядати як двосторонній меч: деякі функції корпоративного управління, такі як незалежна рада директорів, намагатимуться обмежити його виникнення, поки інші властивості, такі як пакети винагороди керівництва, будуть надихати на це» [2, 343].

Вказана проблематика посилюється глобальним впливом цифровізації економіки в цілому та системи бухгалтерського обліку зокрема [3, 581].

Власне тому для повного подолання проблеми креативного обліку необхідно знайти оптимальний набір інструментів креативного управління, який допоможе підвищити його ефективність і мінімізувати асиметрію облікової інформації між менеджерами та акціонерами і радою директорів.

Зв'язок між корпоративним управлінням і креативним бухгалтерським обліком можна пояснити більш детально за допомогою агентської теорії, яка описує конфлікти, що виникають, коли власники відокремлені від керівництва фірми. Виникнення конфліктів між менеджерами (агентами) і власниками (принципалами) пов'язане з їхніми розбіжностями в інтересах досягнення максимального прибутку, що є фундаментальною причиною для менеджерів застосовувати креативні методи і практики бухгалтерського обліку. Загалом,

систему бухгалтерського обліку будь-якого підприємства корпоративного типу доцільно вважати фундаментальним джерелом інформації для ефективного впровадження механізмів ефективного управління для мінімізації наслідків агентських проблем.

Менеджери виправдовують використання креативного бухгалтерського обліку тим, що вони хочуть забезпечити реалізацію своїх власних інтересів, наприклад грошової винагороди, а не гарантувати максимізацію прибутку компанії. Ось чому теорія агентських відносин може точніше визначити конфлікти інтересів, проблеми стимулювання і контролю у корпораціях.

За результатами наших досліджень, одним із завдань бухгалтерської науки сьогодні є розробка теорії бухгалтерського обліку в напрямку вирішення агентських проблем, яка дозволить модернізувати організаційну форму бухгалтерського обліку та вдосконалити інструментарій бухгалтерського обліку, усунувши тим самим можливий опортунізм керівників під час виконання облікових процедур. У сукупності це допоможе отримати надійну та релевантну інформацію, необхідну інвесторам та іншим зацікавленим сторонам для прийняття ефективних управлінських рішень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Україна 2030: Доктрина збалансованого розвитку. Львів: Кальварія, 2017. 168 с.
2. Vladu A., Matiş D. Corporate governance and creative accounting: two concepts strongly connected? *Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica*. 2010. 12 (1). 332-342.
3. Spilnyk I., Brukhanskyi R., Yaroshchuk O. Accounting and Financial Reporting System in the Digital Economy. *Proceedings of 10th International Conference IEEE Advanced Computer Information Technologies, ACIT'2020*, pp. 581-584.